

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 7400
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 1718
Ημερομ. Κατάθεσης: 9/7/2025

Αθήνα, 9 Ιουλίου 2025

ΕΡΩΤΗΣΗ & ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Θέμα: Σοβαρά προβλήματα βιωσιμότητας και οικολογικής ισορροπίας από το τεράστιο έργο άρδευσης στη Ξάνθη με απόληψη νερού από το φράγμα των Τοξοτών στον ποταμό Νέστο

Η ραγδαία αλλαγή του κλίματος έχει ως συνέπεια την άνοδο της θερμοκρασίας και τη δραματική μείωση των βροχοπτώσεων και χιονοπτώσεων, κυρίως στα ορεινά. Το αποτέλεσμα είναι τα αποθέματα νερού να μειώνονται σταδιακά, όχι μόνο στις παραδοσιακά άνυδρες περιοχές αλλά και στις πιο εύφορες όπως η Θράκη. Ενώ τα υδατικά διαθέσιμα του ποταμού Νέστου φθίνουν σταθερά, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, και οι μελέτες για την εξέλιξη των κλιματικών δεδομένων στη ΝΑ Ευρώπη δεν είναι ευόινες, η κυβέρνηση προωθεί την υλοποίηση ενός τεράστιου έργου άρδευσης στην πεδιάδα της Ξάνθης, με απόληψη νερού από το φράγμα των Τοξοτών, προκειμένου να καλύψει θεωρητικά επιπλέον 303.000 στρέμματα γεωργικής γης.

Πρόκειται για έργο με επιφανειακά θετικό περιβαλλοντικό στόχο — την αποκατάσταση των υπόγειων υδροφορέων της περιοχής μέσω περιορισμού των γεωτρήσεων — που όμως, σύμφωνα με τις γνωμοδοτήσεις των αρμοδίων υπηρεσιών, **δεν διασφαλίζει ούτε την ορθολογική χρήση του νερού, ούτε την προστασία του ποταμού και των οικοσυστημάτων του, ούτε –κυρίως– την ασφάλεια των παραγωγών.**

Από τη διαδικασία διαβούλευσης της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) προκύπτουν τα εξής:

- Το έργο **βασίζεται σε δεδομένα και υπολογισμούς του 2005**, χωρίς ουσιαστική επικαιροποίηση στη σημερινή πραγματικότητα κλιματικής έντασης και συρρίκνωσης των αποθεμάτων.
- Οι υπολογισμένες ανάγκες άρδευσης στη Μ.Π.Ε. είναι **κατά τεκμήριο υποεκτιμημένες**, σε σχέση με εκείνες που προβλέπει το εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Θράκης (ΣΔΛΑΠ 2024). Αντίστοιχα, διαπιστώνονται **υπερεκτιμήσεις των διαθέσιμων ποσοτήτων νερού από ανάντη φράγματα** της ΔΕΗ και εσφαλμένες και μη τεκμηριωμένες αναφορές στη μελέτη.
- Η **ΔΕΗ ΑΕ έχει ήδη δηλώσει ότι δεν μπορεί να εξασφαλίσει επαρκείς ποσότητες νερού** για αρδευτική χρήση πέραν του 2024, λόγω της ανάγκης διασφάλισης ενεργειακής επάρκειας από τα υδροηλεκτρικά της έργα.
- Η Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (ΕΟΑ) που συνοδεύει τη Μ.Π.Ε. αναγνωρίζει ότι η μη τήρηση της ελάχιστης οικολογικής παροχής μπορεί να επιφέρει σοβαρές αλλοιώσεις στην αλατότητα και την οικολογική ισορροπία του Δέλτα Νέστου, με επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα και στους τύπους

οικοτόπων του Natura 2000. Ο ΟΦΥΠΕΚΑ επίσης, στη γνωμοδότησή του **διατυπώνει τον κίνδυνο σημαντικών διαταραχών στην ισορροπία του υδάτινου συστήματος (επιφανειακού και υπόγειου) και στη συνολική λειτουργία του οικοσυστήματος** (βλάστηση, πανίδα, ενδιαίτημα) εάν δεν τηρηθεί η ελάχιστη μέση ημερήσια οικολογική παροχή στα κατάντη του σημείου υδροληψίας του έργου. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι στη μελέτη δεν περιλαμβάνεται εκτίμηση των επιπτώσεων στο τμήμα του Νέστου κατάντη του σημείου υδροληψίας, σε περίπτωση που δεν τηρηθεί η απαραίτητη οικολογική παροχή και δεν προτείνονται μέτρα για τη διασφάλιση της διατήρησης του οικοσυστήματος. Η περιβαλλοντική παρακολούθηση περιορίζεται μόνο στη μέτρηση της οικολογικής παροχής για τρία χρόνια.

- Δεν έχει προηγηθεί **κανένα έργο ταμίευσης**, με αποτέλεσμα το αρδευτικό σχέδιο να στηρίζεται αποκλειστικά στη ροή ενός ποταμού που εμφανίζει φθίνουσα τάση και μεταβλητότητα λόγω και της διαλείπουσας λειτουργίας των ΥΗΕ και της διαθέσιμης παροχής από την Βουλγαρία στο πλαίσιο της διακρατικής συμφωνίας. Επισημαίνεται ότι η σημαντική μείωση της χιονοκάλυψης στο όρος Ρίλα από όπου πηγάζει ο Νέστος, έχει επηρεάσει προς το χειρόν και τις εισρεόμενες ποσότητες νερού προς το ελληνικό έδαφος.
- Δεν προβλέπεται **σαφής φορέας διαχείρισης** με αρμοδιότητες ελέγχου, διανομής, τιμολόγησης και παρακολούθησης του συστήματος.
- Ενώ το έργο σχεδιάστηκε με σκοπό την αποκατάσταση υπόγειων υδροφορέων, ωστόσο, δεν υπάρχει σαφής απάντηση για το **πόσες γεωτρήσεις** θα κλείσουν τελικά και **πόσο νερό θα εξοικονομηθεί**, ώστε να μιλάμε πραγματικά για αποκατάσταση της ποσοτικής κατάστασης του υπόγειου υδροφορέα.
- Έντονο προβληματισμό προκαλεί η αναφορά του ΥΠΑΑΤ ότι δεν εξετάζεται η συμβατότητα του σχεδιαζόμενου έργου με τις τεχνικές απαιτήσεις του Συγκροτήματος Νέστου της ΔΕΗ Α.Ε. από το οποίο διατίθενται όλες οι απαραίτητες ποσότητες νερού προς τις κατάντη περιοχές, άρα και στο συγκεκριμένο αρδευτικό.
- Από την αλληλογραφία προκύπτει ότι ουδεμία διαβούλευση προηγήθηκε με κρίσιμους φορείς τους ΤΟΕΒ, τη Δνση Υδάτων, τη ΔΕΗ Α.Ε. και τον ΟΦΥΠΕΚΑ κατά το σχεδιασμό του έργου, παρά μόνο κατόπιν κατάθεσης της ΜΠΕ.
- Η μελλοντική συνεργασία του φορέα διαχείρισης του έργου με τη ΔΕΗ Α.Ε., την οποία επικαλείται σε αρκετές απαντήσεις του το ΥΠΑΑΤ στις εύλογες παρατηρήσεις της Δνσης Υδάτων Απ. Διοίκησης Μακεδονίας- Θράκης, δεν συνεπάγεται και λύση τεχνική αν το νερό δεν επαρκεί. Είναι απαράδεκτο να σχεδιάζεται τέτοιο έργο στηριζόμενο σε μελλοντικές συνεργασίες αμφιβόλου αποτελέσματος, δίχως να διασφαλίζεται η βιωσιμότητά του.

Σε αυτό το πλαίσιο, ανακύπτει ζήτημα πολιτικής προτεραιότητας. Αντί να προηγηθούν ταμειυτήρες, μικροφράγματα και ανασχεδιασμός της χρήσης νερού στην αγροτική παραγωγή, η κυβέρνηση φαίνεται να προωθεί **μεταφορά υδάτων μεγάλης κλίμακας χωρίς να υπάρχει αποδεδειγμένη υδατική επάρκεια**. Προωθείται ένα από τα μεγαλύτερα αρδευτικά έργα της χώρας και ενώ ακόμα εξετάζεται η επίδρασή του στο Δέλτα του Νέστου και την τοπική αγροτική οικονομία, το έργο έχει ήδη "κλειδώσει" μέσω ΣΔΙΤ με κόστος 244εκ. €. Αυτό δεν λέγεται σχεδιασμός, αλλά πρόχειρη εργολαβική λογική με κόστος για το περιβάλλον και την κοινωνία.

Επειδή, το νερό είναι δημόσιο αγαθό και δεν προσφέρεται για πρόχειρες σχεδιαστικές προσεγγίσεις ή έργα βιτρίνας,

Επειδή αναγνωρίζουμε το πρόβλημα της υφαλμύρισης των υπόγειων υδάτων της περιοχής της Ξάνθης και υποστηρίζουμε την υλοποίηση έργων αποτελεσματικών και όχι άδειων υποσχέσεων,

Επειδή, για την ορθή διαχείρισή των υδατικών πόρων, ειδικά σε ευαίσθητες περιοχές, βασικές προϋποθέσεις είναι ο τεκμηριωμένος σχεδιασμός, ο σεβασμός στο φυσικό σύστημα και η ουσιαστική διαβούλευση με τις τοπικές κοινωνίες,

Επειδή, εγείρονται ερωτήματα κόστους λειτουργίας και βιωσιμότητας του έργου και οι αγρότες της περιοχής εκφράζουν βάσιμους φόβους ότι θα επιβαρυνθούν οικονομικά από την τιμή του αντλούμενου νερού, χωρίς εγγυήσεις για σταθερή και επαρκή παροχή,

Επειδή, δημιουργείται εύλογο ερώτημα ως προς τη σειρά προτεραιοτήτων της κυβέρνησης και τη θεσμική συνέπεια της Διοίκησης: που προχωρά ένα τεράστιο έργο διανομής, χωρίς να έχει διασφαλιστεί πρώτα η επάρκεια και η ταμίευση του διαθέσιμου νερού – και χωρίς να έχει προηγηθεί ουσιαστική, σύγχρονη επανεκτίμηση των περιβαλλοντικών δεδομένων.

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1 Πώς κατοχυρώνεται η βιωσιμότητα του έργου;

2. Ποια είναι η σημερινή υδρολογική κατάσταση του ποταμού Νέστου και πώς τεκμηριώνεται η απόφαση ότι μπορεί να εξυπηρετήσει 303.000 στρέμματα χωρίς να απειληθεί η οικολογική του ισορροπία;

3. Γιατί δεν προηγήθηκαν έργα ταμίευσης και εξοικονόμησης νερού, τα οποία αποτελούν βασική αρχή της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα (2000/60/ΕΚ) και στοιχειώδη λογική διαχείρισης φυσικών πόρων; Εξετάστηκαν ως εναλλακτικές;

4. Σε ποια επιστημονικά δεδομένα ή επικαιροποιημένα υδρολογικά μοντέλα βασίστηκε το έργο, δεδομένης της δήλωσης της ΔΕΗ περί αδυναμίας εξασφάλισης ποσοτήτων από το φράγμα Τοξοτών από το φθινόπωρο του 2024 και έπειτα;

5. Πώς θα εξασφαλιστεί η τήρηση της οικολογικής παροχής προς το Δέλτα του Νέστου, ειδικά κατά τους θερινούς μήνες και πώς θα ελέγχεται η ροή; Τι σκοπεύουν να κάνουν σε περίπτωση μη τήρησης;

6. Ποιος θα είναι ο φορέας διαχείρισης του έργου, πώς θα καθορίζεται η τιμή του νερού, και πώς θα εξασφαλιστεί διαφάνεια και προσβασιμότητα για τους παραγωγούς;

7. Πόσες γεωτρήσεις θα καταργηθούν τελικά και με ποιο χρονοδιάγραμμα; Πώς θα αποτιμηθεί το αποτέλεσμα στην αποκατάσταση του υπόγειου υδροφορέα, ώστε να μη μείνουμε σε ευχές;

8. Προτίθεται η κυβέρνηση να επικαιροποιήσει το σχέδιο του έργου και την περιβαλλοντική μελέτη βάσει των πραγματικών αναγκών και διαθέσιμων ποσοτήτων όπως αυτές διαμορφώνονται μετά το 2024;

9. Ποιο είναι το κόστος μελετών αυτού του έργου μέχρι σήμερα;

10. Έχει εκπονηθεί η υδρολογική μελέτη κατά τις απαιτήσεις του ΟΦΥΠΕΚΑ στη γνωμοδότησή του;

11. Για ποιο λόγο δεν συμπεριλήφθηκε το εν λόγω αρδευτικό έργο στο πρόσφατα εγκεκριμένο ΣΔΛΑΠ Θράκης (2024);

Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων

Παρακαλούμε και αιτούμαστε να κατατεθούν προς ενημέρωση της Βουλής και των πολιτών τα παρακάτω:

- Η επικαιροποιημένη υδρολογική μελέτη κατά τα οριζόμενα στην με αριθ. Πρωτ. 15988/05-06-2024 γνωμοδότηση του ΟΦΥΠΕΚΑ
- Το με αριθ. Πρωτ. 378655/03-12-2024 έγγραφο του ΥΠΑΑΤ/ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ/ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ/Δ/ΝΣΗ ΕΓΓΕΙΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΝ & ΕΔΑΦΟΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ, με το οποίο είχαν υποβληθεί συμπληρωματικά στοιχεία κατά τη διαβούλευση της ΜΠΕ.
- Επικαιροποιημένα στοιχεία της Δνσης Υδάτων Α.Δ.Μ.Θ. που αφορούν στις εκροές νερού από τα φράγματα του Νέστου για τα έτη 2023- 2025 (Ιούλιο)

Οι Ερωτώντες & Καταθέτοντες Βουλευτές

Ξανθόπουλος Θεόφιλος

Βέττα Καλλιόπη

Γιαννούλης Χρήστος

Δούρου Ειρήνη

Ζαμπάρας Μιλτιάδης

Καραμέρος Γιώργος

Κασιμάτη Νίνα

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Μπάρκας Κώστας

Παναγιωτόπουλος Ανδρέας

Παπαηλιού Γιώργος

Ψυχογιός Γιώργος